

Kommunikáció és integráció - A pszichoanalízis egy filozófiai olvasata

A kommunikáció és integráció című kutatás a pszichoanalízis egy filozófiai értelmezését nyújtja. A kutatás Michel Foucault azon gondolatából indul ki, hogy a modernitás teljes, egész, önálló és öntörvényadó emberképe, ahhoz, hogy konzisztens lehessen, kénytelen bizonyos dolgokat kizárni önmagából. Foucault hatalomról szóló gondolataiban a bolond vagy őrült e kizárás paradigmatisma. Az őrült a nem-értelem birodalmát képviseli, úgy is mondhatjuk az értelem árnyéka, amit a fent említett egészes emberképnek szükségszerűen ki kell zárnia magából. Így a bolond alakja strukturálisan mindig a Másik lesz, aki kívülálló, megismerhetetlen, rendellenes, tehát potenciális veszélyforrásként elzárást érdemel.

Az őrülettel szembeni nyugati elképzelések fordulópontjának tekinthetjük Sigmund Freud munkásságát, mivel az általa kialakított pszichés fejlődési modell elismeri az addig nem értelmesnek vélt cselekvések mögött megbúvó értelmet. Freud úgy véli, a szubjektum – szemben a felvilágosodás alanyával – nemhogy nem kerek, egész, öntörvényadó, de alapvetően a maga számára is ismeretlen. Az általa feltételezett szubjektum létének alapja ezért egy törés a tudat és a tudattalan közt. A tudattalan, attól függetlenül, hogy tartalmi képtelenek valamilyen okból tudatosulni, nem értelmetlen, saját szabályokkal és logikával rendelkező részünk, a gondolkodó lény létének alapfeltétele. A kutatás szempontjából ezért kulcsfontosságú az a freudi tétel, mely szerint a páciens tünetei értelmesek.

Ebből a feltételezésből kiindulva a kutatás azt állítja, hogy a tünetek rendszere, egy kreatív, személyre szabott jelrendszer, ami alkalmas az egyén problémáinak kommunikációjára. Azonban minden sikeres kommunikáció esetében feltételeznünk kell egy befogadót. Az őrült azért maradhat strukturálisan kirekesztett, mert az értelem világa nem lép dialógusba a nem értelemmel. Ez a kirekesztés a diskurzus játéktéréből megfosztja a betegről szubjektivitását, teljes értékű emberi mivoltát. Az a terápiás mely elismeri a tünetekben megbúvó kommunikatív potenciál képes lehet visszaintegrálni a pszichés betegeket az „értelem” világába.

A tünetek nyelvéhez való orvosi hozzáállás szerint a kutatás három modellt különböztet meg. Az intézményi pszichiátria gyakorlatát, a pszichoanalízis korai, freudi attitűdjét, és az általam indítványozott harmadik, kommunikatív modellt. Ez egy olyan alternatívát kíván nyújtani, melyben a beteg képes lehet dialógusba lépni a terapeutával, megtartva ezzel szubjektum státuszát. Egy ilyen típusú terápia nemcsak az értelem világába képes visszaintegrálni a beteget, de alkalmas lehet arra is, hogy szétrobbantsa az egydimenziós normalitás fogalmát, ezzel teret és érvényt engedve az egyéni beszéd módok sokaságának.

Kiss Teodóra TÖK

Igazgyöngy esélyteremtő modell alkalmazásának lehetőségei Tatárszentgyörgyön

Pedagógusi pályára készülve elkerülhetetlen, hogy roma vagy hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozzak, kiknek a felzárkóztatásával sokan próbálkoznak. A berettyóújfalui Igazgyöngy Alapítvány és Művészeti Iskola által kidolgozott esélyteremtő modell azon kevés integrációs program közé tartozik, mely ma már tizenhét éve működik. Kutatásom célja, hogy kiderítsem a modell alkalmazhatóságát egy Pest megyei településen, Tatárszentgyörgyön. Az Igazgyöngy esélyteremtő modellt megvizsgálva, majd Tatárszentgyörgyön állapotfelmérést készítve kiderítsem, hogy megvalósítható-e a modell máshol is, konkrétan Tatárszentgyörgyön, s ha igen miképpen.

Kovács Márton PPK

A biomechanikus költség hatásának vizsgálata döntéshozási feladatokban

A döntés kivitelezésével járó biomechanikus költségeket meghatározó mögöttes változók és a köztük lévő kapcsolat kevésbé ismert. Ugyanakkor azt már tudjuk, hogy döntéshozatali helyzetekben a választási opciókhoz való közelség meghatározza a végleges döntést (Aczél és mtsai, elbírálás alatt). Kísérletünkben a sebesség befolyásoló szerepét vizsgáltuk a döntés kivitelezésével járó közelségi hatásra. A számítógépes feladatban a kísérleti személynek két hasonló értékű választási opció közül kattintással kellett kiválasztania a neki jobban tetszőt. A résztvevő egérmozgását ezen felül az Irányított Mozgási Feladatot (IMF) (Aczél és mtsai, elbírálás alatt) alkalmazva egy folyosó segítségével korlátoztuk. A kísérletben a kurzor mozgathatóságának sebességét megváltoztattuk, így az IMF-fel külön tudtuk választani a mozgás irányának, a közelségnek és a sebességnek hatását a végleges döntésre.